

Kainuun liitto

Kainuun maakuntaudistus / maakuntastrategia

**Jouni Ponnikas, Kainuun liitto / TR6
Maakuntaudistuksen ohry 11.2.2019**

Esityksen sisältö

- Maakuntastrategia
- Maakuntakonsernin toimintaa ohjaavat arvot
- Visio, menestystekijät, Kainuun pitkän ajan kehittämisen tavoitteet
- Palvelulupaus

35 § Maakuntastrategia

Kainuun liitto

Maakuntalakiesityksen mukaan strategiassa tulee huomioida:

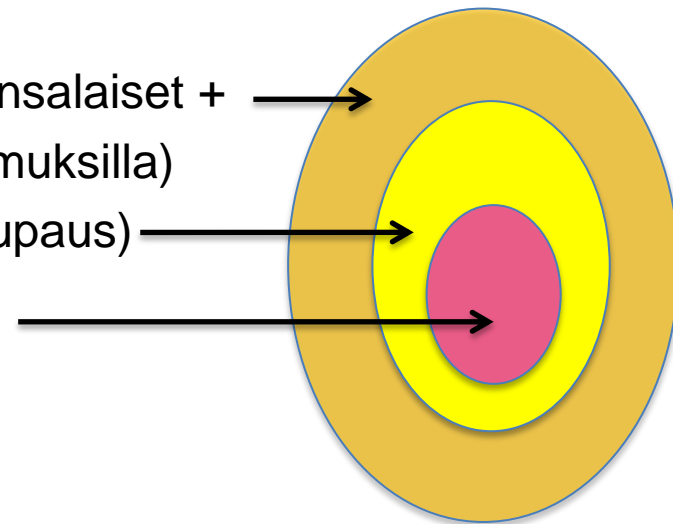
- 1) asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen maakunnan tehtävälalla;
- 2) palvelujen järjestämistä ja tuottamista koskevat strategiset linjaukset;
- 3) maakunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet;
- 4) alueiden, alueiden käytön, elinympäristön laadun ja alueen elinkeinojen kehittäminen;
- 5) omistajapolitiikka;
- 6) henkilöstöpolitiikka;
- 7) asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet.

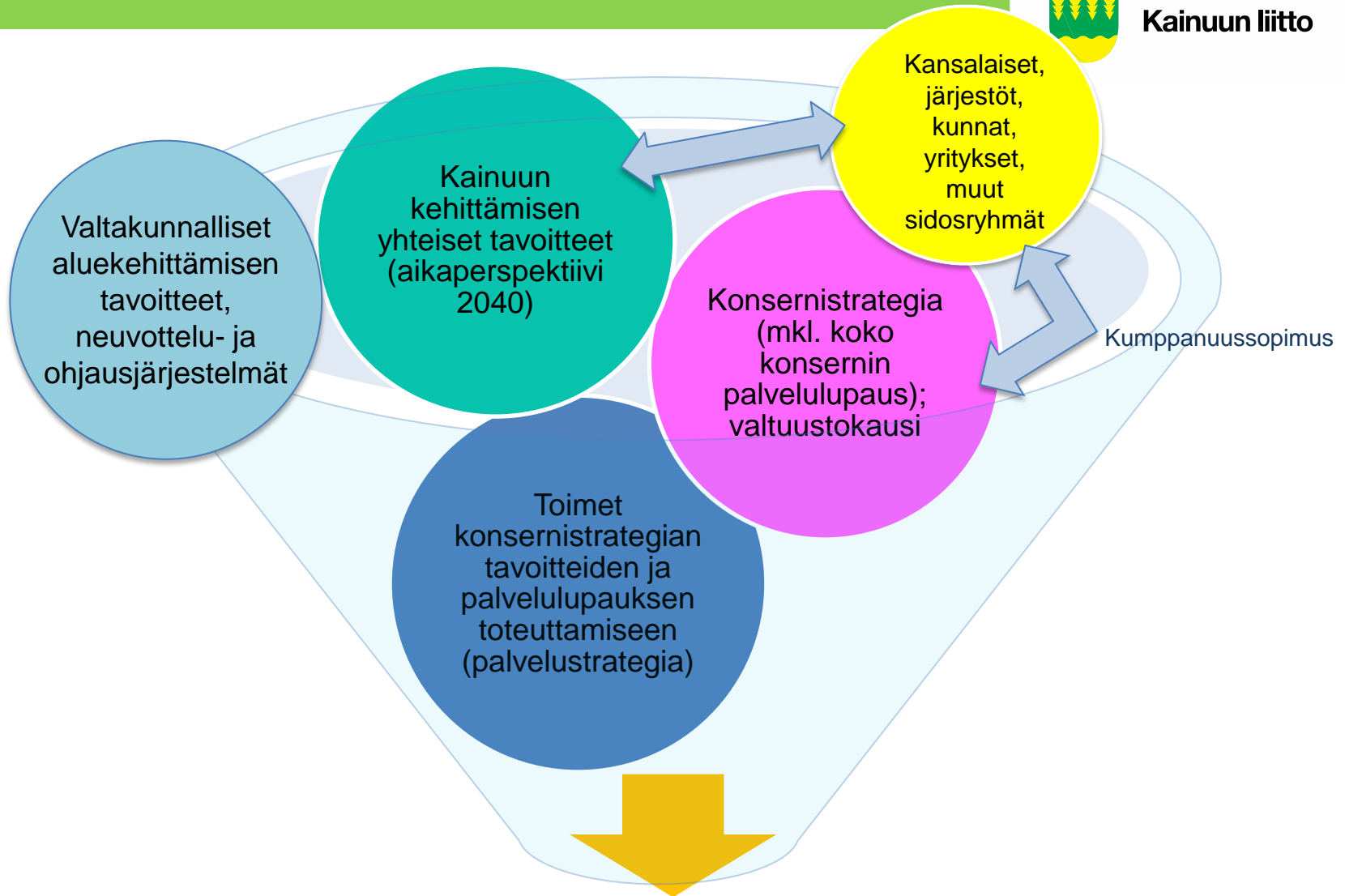
Kohdat 5 ja 6 koskevat maakuntakonsernia; muut osat koko maakuntaa (asukkaat, yritykset, järjestöt).

Millainen strategia?

- Alueen kehittämisen tavoitteet:
Koko maakunnan strategia (maakuntakonserni + kansalaiset + sidosryhmät, järjestöt, yritykset, kunnat - kump.sopimuksilla)
- Mitä maakunnan työkaluilla halutaan tehdä (palvelulupaus)
- Maakunnan sisäinen strategia (palvelustrategia; henkilöstöpolitiikka)

KAINUUN MAAKUNTASTRATEGIA 2040

Maakuntakonsernin toimintaa ohjaavat arvot

Kainuun soten nykyiset arvot:

- **Asiakslähtöisyys** (ihmisarvoa ei loukata; vakaumusta, ihmisarvoa ja yksityisyyttä kunnioitetaan; asiakkaan tarpeet ja yhteisesti sovitut kriteerit; vuorovaikutteisuus; toimiva palautejärjestelmä; alueellinen tasavertaisuus; ennaltaehkäisy)
- **Avoimuus ja luottamus** (päätöksenteon läpinäkyvyys; tiedottaminen; vuorovaikutteisuus; avoin keskustelu; avoimuus suurelle yleisölle avoimesti, selkeästi ja nopeasti; luottamus ihmisiin, välineisiin, organisaatioihin ja instituutioihin)
- **Oikeudenmukaisuus** (alueellinen tasa-arvo; johdetaan keskitetysti ja toimitaan hajautetusti; työntekijöitä kohdellaan tasa-arvoisesti; tasapuolinen kohtelu; sovitut ja yhdenmukaiset periaatteet; palvelujen saatavuus; oikeudenmukaisuus työkaveria kohtaan; samanlaisia tapauksia kohdellaan samalla tavalla)
- **Vastuullisuus** (laaja-alainen vastuullisuus: asiakkaat, työtoverit, luottamushenkilöt, talous, ympäristö, monikulttuurisuus, suvaitsevaisuus)

Visio 2026

- Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä on arvostettu edelläkävijä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestäjänä ja kehittäjänä. Palvelut vastaavat asiakkaiden tarpeita.

Toiminta-ajatus ja tehtävä

- Edistämme alueemme kainuulaisten terveyttä, toimintakykyä ja hyvinvointia sekä tuemme itsenäistä selviytymistä. Järjestämme vastuullamme olevat sosiaali-, terveys- ja muut palvelut asiakaslähtöisesti, tehokkaasti ja vaikuttavasti.

Kainuun liiton nykyinen toiminta-ajatus, arvot ja visio

- Kainuun liitto: toimii maakunnan ja sen asukkaiden toimintaympäristön, elinkeinojen ja palveluiden kehittäjänä
- Edistää yhteistyötä maakunnan kehittämisen kannalta keskeisten toimijoiden kanssa ja ajaa maakunnan asukkaiden ja kuntien etuja
- Kainuu-ohjelma on toiminnan linjausten perusta
- Toiminnalliset arvot: **vastuullinen asiantuntemus, avoin vuorovaikutus ja keskinäinen luottamus**
- Kainuun liiton visiona on olla **arvostettu ja tuloksellinen Kainuun kehittäjä ja haluttu yhteistyökumppani**

Pelastuslaitoksen nykyiset arvot:

- Inhimillisesti, ammatillisesti, luotettavasti, yhteistyössä

Kainuun ELY-keskuksen nykyiset arvot:

- Avoimuus, asiakaslähtöisyys, osaaminen, yhteistyö

Mitä toimintaa ohjaavia arvoja maakuntakonsernille tulisi asettaa?

Vate strategiatyöpaja 18.1.2019

Kainuun liitto

ARVOT							
VASTUULLINEN UUDISTUMINEN	Plussat	LUOTTAMUS JA OIKEUDENMUKAISUUS	Plussat	TURVALLISUUS	Plussat	ASIAKASKESKEISYYS	Plussat
Uudistuminen	15	Luottamus & oikeudenmukaisuus (avoimuus, kumppanuus, osallisuus, vuorovaikutus)	20	Turvallisuus	8	Asiakaskeskeisyys (avoimuus ja läpinäkyvyys, kannustavuus, asiakkaiden yhdenvertaisuus)	7
Vastuullisuus (kestävä kehitys, vaikuttavuus, taloudellisuus, osaaminen)	11	Avoimuus	5				
Vastuullisuus	4						
Kustannusvaikuttavuus (yhteistyö, kumppanuus)	4						
Kehittämisaktiivisuus	2						

VATE-seminaarin tuplatiimityöskentelyssä maakuntakonsernin toimintaa ohjaaviksi arvoiksi nousivat seuraavat:

Vastuullinen uudistuminen, Luottamus ja oikeudenmukaisuus, Turvallisuus sekä Asiakaskeskeisyys

Uudistuminen sai eniten ääniä, vastuullisuus seuraavaksi eniten. Kolmanneksi tärkeimmiksi arvoiksi nousivat **oikeudenmukaisuus ja luottamus** sekä **turvallisuus**.

Vastuullisuus

Asiakaskeskeisyys Turvallisuus
Oikeudenmukaisuus Luottamus

Uudistuminen

Kumppanuus
Avoimuus

Vastuullinen uudistuminen: tulevalla Kainuun maakunnalla tulee olla valmiudet ja rohkeus uudistua proaktiivisesti toimintaympäristön muutoksia ennakoiden mutta vastuullisesti niin, että muutoksen haitallisten vaikutukset minimoidaan (esim. MVA näkökulma)

Visio, menestystekijät, Kainuun pitkän ajan kehittämisen tavoitteet

Vision teemat/asiat
Elinvoima
Osaavan työvoiman saatavuus
Monialainen yrittäjyys
Matkailu vetovoimatekijänä
Saavutettavuus
Koulutuksen uudet mahdollisuudet
Hyvinvointi
Toimivat palvelut, sujuva arki
Nuorekas elämisen laatu
Erilaisten ratkaisujen Kainuu
Vireä ja viriili
Sisu ja sitkeys
Rohkeus ja kokeilu
Luovuus ja uudistuminen
Toimiva yhteistyö
Luonnostaan älykkäästi (tilaa ajatella)
Kestävä kehitys
Luonto ja luonnonvarat
Ympäristö ja luonto

Kainuun tulevaisuuden visioon 2030 nostettaviksi teemoiksi ja asioiksi nousivat alueen elinvoimaan (alueen kehittämiseen) liittyvät teemat, elämisen laatuun ja tekemisen luonteeseen liittyviä teemoja sekä luonto.

Väreillä eroteltu teemoja (karkea jaottelu)

- 1) kasvaviin ja vahvoihin elinkeinoihin ja alueen elinvoimaisuuteen liittyvät tavoitteet
- 2) elämisen laatuun ja väestön hyvinvointiin liittyviä teemoja
- 3) toimintatapoihin liittyviä asioita (rohkeus, luovuus, uudistumiskyky, yhteistyö ja luottamuspääoma)
- 4) luontoon, luonnonvaroihin ja niiden kestävään hyödyntämiseen liittyviä teemoja.

Mitä haluttua tulevaisuutta rakentavia menestystekijöitä maakuntastrategiaan tulisi nimetä (vahvuuksia joihin rakennetaan tai heikkouksia, jotka korjataan)

Kainuun liitto

positiiviset	negatiiviset/kehitettävää/haasteet
Kainuu -henki	Muuttotappion kääntäminen, asukasmäärä
Tulevaisuuden usko	Elinkeinotoiminnan moninaistaminen
Be happy, onnellisuus	Vahva yrittäjäyys ja osaaminen
Ketteryys, pienuus	Uudet tuottavat investoinnit
Pienuuden ekonomia (mahdollisuus)	Osaamisen vahvistaminen
Kainuu kokoaan suurempi	Terveystilanne
Helppo tulla	Mitä se hyvejää -ajattelu pois
Arkielämän helppous ja turvallisuus	
Arjen elämä (digitaalisuus, arjen helppous, luonto, työ, koulutuksen laatu)	<p>Kainuun tulevaisuuden menestystekijät löytyvät Kainuun pienestä koosta, ketteryydestä, arjen helppoudesta, digitaalisuudesta onnellisuudesta sekä luonnosta ja luonnonvaroista.</p> <p>Haasteita on väestön vähenemisessä, ikärakenteessa, elinkeinotoiminnan yksipuolisuudessa sekä asukkaiden terveydentilassa ja hyvinvointieroissa.</p>
Digitaalisuuden hyödyntäminen	
Tervetulopaketti, toimintamallit, rakentaminen, uudet asukkaat	
Seniורי-ikäiset (hyödyntäminen/kannustaminen, työurien pidentäminen)	
Rikas luonto	
Arktinen luonto	
Luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen	
Monipuoliset luonnon antimet tuottaviksi tuotteiksi	

Kainuun vahvimmat **menestys- ja vetovoimatekijät**, joita tulevan maakuntakonsernin pitäisi pystyä Kainuun liitto vahvistamaan (työntekijä & luot.henk.kysely 5/ 2018)

- **Puhdas ja kaunis luonto** (242 mainintaa)
- Riittävät, laadukkaat ja saavutettavat palvelut eri ryhmille ja palveluiden kehittäminen (123 mainintaa)
- Työpaikkojen lisääminen, työllisyysasteen nostaminen ja tähän kytkeytyen houkuttelevat työpaikat ja hyvinvoiva henkilöstö (121 mainintaa)
- Koulutus ja osaaminen – osaavan työvoiman saatavuus sekä monipuolinen koulutustarjonta ja –mahdollisuudet (119 mainintaa)
- Matkailu, erityisesti luontomatkailu (102 mainintaa)
- Yrittäjyyden edistäminen ja tukeminen, yritystoiminnan edellytysten vahvistaminen (60 mainintaa)
- Hyvä ja toimiva yhteistyö alueen eri toimijoiden kesken, yhdessä tekeminen (49 mainintaa)
- Sujuva ja helppo arki, elämisen laatu (34 mainintaa)
- Positiivinen asenne, tulevaisuudenusko, kehittymishalu, innovatiivisuus (32 mainintaa)
- Turvallisuus (32 mainintaa)

Kainuun **suurimmat ongelmat**, jotka tulevan maakuntakonsernin pitää pystyä ratkaisemaan tai lieventämään (työntekijä & luot.henk.kysely 5/ 2018)

Kainuun liitto

- Väestön väheneminen, ikääntyminen ja huoltosuhteen heikkeneminen, muuttotappiot erityisesti nuorista ja työikäisistä (298 mainintaa)
- Työttömyys, yritysten ja työpaikkojen väheneminen (142 mainintaa)
- Palvelujen saatavuuden heikkeneminen (141 mainintaa)
- Pula osaavasta työvoimasta (135 mainintaa)
- Kainuulaisten sairastavuus, syrjäytyminen ja sosiaaliset ongelmat (67 mainintaa)
- Koulutus- ja opiskelumahdollisuuksien kaventuminen (55 mainintaa)
- Saavutettavuus; pitkät etäisyydet kuntien välillä ja muualle Suomeen, tieverkon kunto, heikko julkinen liikenne (41 mainintaa)
- Heikko talous ja elinvoima (39 mainintaa)
- Kainuun heikko imago ja vetovoima (32 mainintaa)
- Alueiden autioituminen ja syrjäseutujen kurjistuminen (31 mainintaa)

- Tuore ohjelmatyö hyödynnetään maakuntastrategiassa:
 - KAINUUN MAAKUNTASUUNNITELMA 2035
 - Strategiset tavoitteet vuoteen 2035
 - Hyödynnetään muotoiltaessa maakuntakonsernin strategian tavoitteita vuoteen 2040
1. **Yritystoiminnan kasvua osaamisella, viennillä ja investoinneilla** (kasvun pullonkaulojen ratkaisu, mkl. osaavan työvoiman saatavuus)
 2. **Toimivat palvelut, vetovoima ja luonnonläheisyys** (KV ja ylimaakunnalliset yhteydet vyöhykkeet ja yhteistyö)
 3. **Hyvinvoiva Kainuu** (hyvinvoinnin kehittäminen)
 4. **Kainuun kehityksen määrälliset tavoitteet** (väestö, talous, hyvinvointi, ympäristö, ilmastovastuullisuus)
 5. **Maku ohry 5.11:** *”strategiatyössä tulee huomioida vielä mm. ilmastonmuutoksen vaikutukset nostaan esille mm. sitä, mitä Kainuu voi antaa ilmastonmuutoksen torjuntaan.”* KL ilmastostrategiatyö 2019 - 2020 hyödynnetään maakuntasrategian laatimisessa

Palveluluppausluonnos

- Maku Ohry on päättänyt, että Kainuussa laaditaan koko maakuntaa koskeva palvelulupaus (maakunnan asukkaille, asiakkaille, yrityksille osoitettu tahdonilmaisu siitä, miten maakunta toteuttaa kaikki järjestämistänsä olevat palvelut)
- Tässä TR6 ehdotus laajaksi palvelulupaukseksi VATEn ja Maku ohryn käsittelyyn
- Palvelulupaus ei muuta lailla säädettyä velvoitetta. Palvelustrategiaa ja –lupausa ohjaa: maakuntalaki (35 §); laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (14 §, 15 §).

Palvelulupauksen lähtökohtia

Kainuun liitto

- Palvelulupaus voi olla uskottava ja toteutua vain, mikäli alueella tehdään tuloksellista yhteistyötä ja luottamus pääoma on riittävällä tasolla.
- Maakuntakonsernin yhteiset toimintaa ohjaavat arvot huomioidaan palvelulupauksessa (sisältö, toteutus, seuranta)
- Uskottavat, toimintaa ohjaavat ja toiminnassa selkeästi esille tulevat arvot ja palvelulupaus ovat alueen vetovoimatekijöitä ja osa alueen maineyötä – ”rima pitää asettaa kunnianhimoisesti riittävän korkealle”, jotta Kainuu erottuu muista, menestyy kilpailussa työvoimasta, opiskelijoista, asukkaista, matkailijoista ja investoinneista sekä vahvistaa alueen elinvoimaa sekä asukkaiden ja luonnon hyvinvointia
- Palvelulupaus kirjataan maakunnan ja palveluntuottajien välisiin sopimuksiin ohjaamaan tuotantoa sekä mahdollisiin kumppanuussopimuksiin
- Seuranta:
 - Osa lupauksen osa-alueista seurataan konsernitasolla ja osaa seurataan hallinnon osa-alueilla (sote-palvelut, kasvupalvelut jne.) ja niiden summa on konsernitason palvelulupauksen seuranta
 - Seurannassa mitataan lupauksen toteutumista organisaation (järjestäjän) näkökulmasta ja asiakkaan näkökulmasta
 - Seurantaan asetetaan monialainen seuranta- ja arviointiryhmä (kansalaiset, järjestöt, yritykset, oppilaitokset, kunnat – maakuntakonsernin asiakkaat ja yhteistyökumppanit kattavasti edustettuna)

Kainuun maakuntakonsernin (järjestäjän) palvelulupaus kansalaisille, asiakkaille, yrityksille

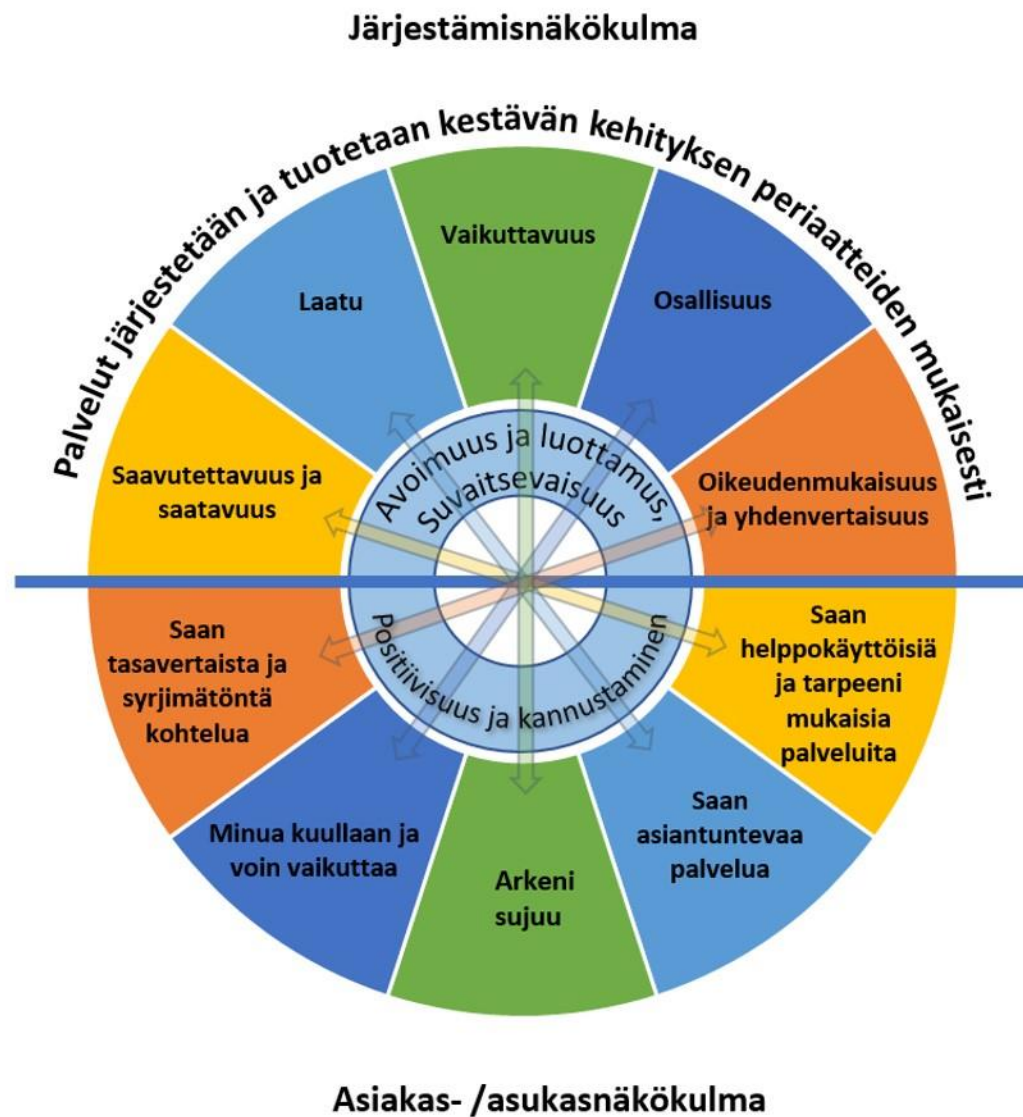
- Kainuussa on turvallista, luonto lähellä ja arki sujuu. Käytössäsi ovat monipuoliset ja laadukkaat palvelut. Kainuussa sinua tuetaan ja voit vaikuttaa. Maakuntaa kehitetään yhdessä.*
-

**Kainutlaatuinen palvelulupaus
(osa-alueet järjestäjän sekä asiakkaan / asukkaan näkökulmasta)**

Kainuussa on turvallista, luonto lähellä ja arki sujuu! Maakuntaa kehitetään yhdessä.

Kainuun liitto

Selite eo. palvelulupauksen visuaaliseen porttiin

- Kuva kertoo mitä lupauksen kriteerit tarkoittavat asiakkaille ja mitä ne tarkoittavat järjestäjälle ja tuottajalle. Tuleva maakuntavaltuusto ja -hallitus määrittelevät ja hyväksyvät kriteerit ja niille tavoitetason koko maakuntakonsernin tasolla sekä eri palvelukokonaisuuksissa (SOTE, kasvupalvelut jne.)
- **Palvelulupaus ja siinä luvattavat asiat eroavat maakuntakonsernin toimintaa ohjaavista arvoista siinä, että palvelulupaus on järjestäjän lupaus asukkaille ja asiakkaille ja määrittää palvelujen järjestämistä ja tuottamista. Arvot taas ovat koko maakuntakonsernin toimintaa ohjaavia periaatteita, joiden pitää ohjata kaikkea sen toimintaa.**
- Asiakaspuoli sisältää konkreettisia esimerkkejä siitä, miten periaatteet huomioidaan eri palvelukokonaisuuksissa (SOTE, kasvupalvelut jne.)
- Viranomaispuoli sisältää mittarit, lait, jotka määrittävät palveluita, sekä linkit maakuntakonsernin eri palvelukokonaisuuksiin ja niiden palvelustrategioihin ja mittareihin
- Molemmat puolet ovat julkisia ja kaikille avoimia sekä visuaalisesti koukuttavia ja luovat vetovoimaista kuvaa alueesta

Tämä laaja kuvaus on erityisesti tulevan maakunnan omaan käyttöön ohjaamaan toimintaa ja konsernin osien omia palvelulupauksia ja -strategioita sekä koko maakuntakonsernin strategiaa I-III

Kainuun maakuntakonsernin (järjestäjän) palvelulupaus kansalaisille, asiakkaille, yrityksille – konsernia ohjaavat lupausta taustoittavat linjaukset I/III

- Kainuun maakunnan monikanavaisesti järjestämät palvelut ovat esteettömästi saatavissa ja saavutettavissa koko Kainuussa kaupunki- ja maaseutualueilla. Palvelut ovat laadukkaita, yhdenvertaisuuden vaatimukset huomioivia, turvallisia, vastaavat tarpeita ja saavat aikaan tavoiteltuja vaikutuksia. Palvelujen järjestäjä tunnistaa ennakoivasti ne tarpeet, ongelmat ja mahdollisuudet, joihin palveluja kohdentamalla saavutetaan laajimmat ja pitkäkestoisimmat positiiviset vaikutukset. Palvelutarpeita sekä palvelujen laatua ja vaikuttavuutta seurataan ja ennakoidaan. Saadut havainnot ohjaavat palvelujen kehittämistä ja kohdentamista. Tunnistettuja kehittämistarpeita ratkaisemaan luodaan toimivia palveluketjuja ja -kokonaisuuksia.*

Kainuun maakuntakonsernin (järjestäjän) palvelulupaus kansalaisille, asiakkaille, yrityksille – konsernia ohjaavat lupausta taustoittavat linjaukset II/III

Kainuun liitto

- *Kainuussa luonto on lähellä. Luontoa ja luonnonvaroja hyödynnetään monipuolisesti ja kestävästi tuotteiden, palvelujen, virkistäytymisen ja hyvinvoinnin lähteenä.*
- *Kansalaisten osallisuuden tasavertainen turvaaminen, asiakas- ja ratkaisukeskeisyys sekä laaja kumppanuus ovat palvelujen järjestämistä ja kehittämistä ohjaavia periaatteita. Järjestöt, yritykset, kansalaiset, kunnat, maakuntakonserni ja muu julkinen sektori rakentavat yhdessä Kainuun elinvoimaa ja hyvinvointia. Kainuun maakunta mahdollistaa kaikkien osallistumisen sekä on luotettava ja tavoiteltu yhteistyökumppani, joka esimerkillään vahvistaa toimivaa ja tuloksellista yhteistyötä sekä luottamus pääomaa Kainuussa.*

Kainuun maakuntakonsernin (järjestäjän) palvelulupaus kansalaisille, asiakkaille, yrityksille – konsernia ohjaavat lupausta taustoittavat linjaukset III/III

Kainuun liitto

- *Hallinnon, kansalaisten ja kehittäjäkumppaneiden vuoropuhelulle on käytössä toimivat yhteydenpitokanavat. Asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden antama palaute, palvelukokemukset ja ideat ovat tärkeitä ja ohjaavat palvelujen kehittämistä. Toimintatapoja ja toiminnan painopisteitä muutetaan tarvittaessa olosuhteiden muutosten ja saadun palautteen edellyttämällä tavalla.*
- *Palvelujen tuottajat ja maakuntakonsernin yhteistyökumppanit velvoitetaan sopimusjärjestelyillä noudattaman palvelulupausta. Annetun palvelulupauksen toteutumiseksi asetetaan mittarit, joita seurataan ja mahdolliset havaitut puutteet korjataan. Kainuun maakuntahallitus asettaa palvelulupauksen seurantaan monialaisen seuranta- ja arviointiryhmän. Maakuntahallitus ja -valtuusto vastaavat siitä, että annettu palvelulupaus toteutuu.*

- Strategiatyössä huomioitavia seikkoja tai kommentteja liittyen
 - Maakuntakonsernin toimintaa ohjaaviin arvoihin?
 - Visioon?
 - Pitkänajan kehittämisen tavoitteisiin / menestystekijöihin?
 - palvelulupaukseen?
 - Muita strategityössä huomioitavia asioita?